

arbeijds vereyscht word, sonder dat de revenuen van de geringe inzamelingen de kosten kunnen goedmaken. En wanneer hierbij aangemerkt word dat een stuk lands, eenmaal met indigo beplant, nimmer tot een ander gebruyk dienen kan, zal men ligt kunnen opmaken, waarom de landman dien heerendienst so schoorvoetende betragt, en daartoe door gestadige aanmaningen moet aangezet, en als 't ware gedwongen worden.

Fol. 79r.

(De dienaren zijn op de hoogte gesteld van de slechte staat van vier kisten Pekalonganse indigo in 1760 met de dringende aanbeveling dit te verbeteren. De klachten over de zeer slechte kwaliteit van de Bataviase, of vierde soort, indigo zijn met leedwezen ontvangen. De voorraad is 77.947 lb gekocht voor 12 stuivers, 68.396 lb voor 9 stuivers en 107.920 lb voor 6 stuivers. Aangezien er geen idee is hoe dit voordelig af te zetten, is 100.000 lb van de beste soort bijeengebracht en aangerekend tegen 6 stuivers verzonden. Op 13 april is besloten leverantie te staken en dus zullen er geen zendingen meer komen. De overige partij wordt of verkooft en tot een betere kwaliteit vermaakt, dan wel zo voordelig mogelijk verkocht. Uit de extracten uit [fol. 80] de besluiten van 30 december 1760, 24 februari en 13 april 1761 blijkt dat Petrus Albertus van der Parra nog als directeur-generaal driemaal heeft gewaarschuwd voor inkoop van grote partijen, terwijl het rendement in Nederland onbekend was. Op aandringen van wijlen gouverneur-generaal Jacob Mossel is steeds tot inkoop besloten. Hij wilde liever de prijs verlagen. De beide secretarissen, die bij afwezigheid van Mossel hem over de besluiten rapport deden, getuigden ook dat deze steeds dit advies gaf. Het bestuur te Ambon berichtte dat het voorafgaande en dit jaar de indigoverbouw daar zo hopeloos was, dat men ervan zal moeten afzien. Te Makassar was ze zo slecht dat er niets verzonden wordt. Benzoë gaat in de gevraagde hoeveelheid van 5000 lb; hopelijk is de kwaliteit beter dan in 1760. Omdat de vaart daarheen gestaakt is, komt er geen mirre uit Muscat en [fol. 81] wegens de hoge prijs van f 1,12,- het lb is er daarvan aan Surat geen eis gedaan. Aangezien het een Arabisch en Perzisch product is, zal de mirre in Muscat wel 10 stuivers en in Surat 27½ stuivers het lb kosten. Het bestuur in de laatste plaats zal informatie geven. De resident in Siam kreeg opdracht 4000 lb guttegom te kopen en de Timorse stampparels zullen, als ze in Azië niet boven de 60 à 80 stuivers te verkopen zijn, naar Nederland worden gezonden. Omdat ze in China meer opbrengen, is een partij van 1006 realen, van Banda en Ceylon tegen f 1493 ontvangen, daarheen gezonden. Om ze uit vreemde handen te houden, is alle Japanse kamfer die door particulieren werd aangevoerd, voor 11½ stuivers het lb opgekocht. Het restant is nu opgelopen tot 116.285 lb. Er is 50.000, of 30.000 lb boven de eis, naar Nederland verzonden, omdat Coromandel, Surat en Malabar maar 28.000 lb vragen en de kamfer niet in Azië kan worden afgezet zonder het risico te lopen dat Engelsen of anderen haar opkopen en naar Europa vervoeren. Het overblijvende zal men voor 18 i.p.v. 20 stuivers het pond trachten te verkopen, waarbij de winst [[fol. 82] dragelijk is, zonder het risico van particuliere export naar Europa. De bestelling aan Japan zal 20.000 lb i.p.v. 50.000 lb bedragen met verbod van aanvoer door particulieren. Wegens de grote voorraad van 361.961 lb wordt aan curcuma tweemaal de eis, of 100.000 lb, verzonden. De voorraad is door de late ontvangst van de laatste eis slechts gedeeltelijk ingezameld naar het voorbeeld dat bij de eis van 1761 is te vinden. Van de rest gaat 50.000 lb naar Kharg en 20.000 lb naar Surat om daar minimaal tegen inkoopprijs te verkopen. De directeur-generaal mag wat dan rest verkopen. Om het aanbod te verminderen is te Batavia en Cheribon de prijs verlaagd van 6 rsd tot 5 rsd en is de inkoop in de laatste plaats verboden. Aan Malakka's en Bangka's tin wordt als besteld 30.000 en 200.000 lb verzonden. De Bengaalse retourschepen kunnen geen tin meenemen en, om de redenen vermeld in de brief van 31 december 1760, kan Bangka's tin niet in blokken geleverd worden. Poedersuiker gaat over in de bestelde hoeveelheid van 1 miljoen lb, tenzij de partij groter wordt om de lagen rieten manden egaal te maken. [fol. 83] Hoewel dit jaar wat bruin uitgevallen is, volgens het bericht van de administrateur van het suikerpakhuis gevoegd bij de resolutie van 1 oktober, de kwaliteit goed. Er komen volgens plan maar 10 kelders Japanse soja. Hopelijk hebben Heren XVII, anders dan over